

ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Εκπόνηση – Επιμέλεια:
Ζ. Μουλκιώτης Στέλεχος Εθνικού Παρατηρητηρίου για τις ΜΜΕ/ ΕΟΜΜΕΧ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2009

ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	4
2.1 Έννοια – Στόχοι.....	4
2.2 Σύντομο ιστορικό	4
2.3 Μορφές έκφρασης της ΕΚΕ.....	5
2.4 Εφαρμογή της ΕΚΕ στις ΜΜΕ	8
3. ΦΟΡΕΙΣ & ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΕΚΕ	12
3.1 Ελληνικοί Φορείς ΕΚΕ	12
3.2 Διεθνείς Φορείς ΕΚΕ	20
3.3 Δείκτες απόδοσης.....	25
4. ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΚΕ	28
4.1 Καλές Πρακτικές ΕΚΕ, Ελληνικών Τραπεζών και Μεγάλων Επιχειρήσεων.....	29
4.2 Καλές Πρακτικές Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.....	31
5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΕΚΕ ΣΤΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	32
5.1 Προτάσεις ΕΚΕ σε διάφορους κλάδους επιχειρηματικής δραστηριότητας	33
5.2 Προτάσεις ΕΚΕ για το Ανθρώπινο Δυναμικό	37
5.3 Λοιπές προτάσεις ΕΚΕ	39
6. ΜΕΛΕΤΕΣ / ΕΡΕΥΝΕΣ	40
7. ΠΗΓΕΣ	42

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το υλικό που παρουσιάζεται, αποτελεί επεξεργασία πολλαπλών πηγών πληροφόρησης σχετικά με την έννοια και τις πρακτικές εφαρμογής της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, *(οι οποίες αναφέρονται εκτενώς στο κεφάλαιο 7 της παρούσας μελέτης)*, αλλά και διατυπώνει πρωτότυπες προτάσεις και ιδέες που αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση του μικρομεσαίου έλληνα επιχειρηματία και στην υιοθέτηση από αυτόν παρόμοιων καλών πρακτικών κατά την επιχειρηματική του δραστηριότητα.

Θα θέλαμε να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στο Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και ιδιαίτερα στον Πρόεδρό του κ. Νικόλαο Αναλυτή, για τα στοιχεία που μας παρέιχε.

Η επεξεργασία των στοιχείων, έγινε από τη Διεύθυνση Εθνικού Παρατηρητηρίου ΜΜΕ, του Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. Α.Ε..

Συντάκτης, το στέλεχος της Διεύθυνσης του Εθνικού Παρατηρητηρίου ΜΜΕ, κ. Μουλκιώτης Ζωγράφος.

2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

2.1 Έννοια – Στόχοι

Η **Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚ)**, είναι η οικειοθελής δέσμευση των επιχειρήσεων, για ένταξη στις επιχειρηματικές τους πρακτικές, κοινωνικών και περιβαλλοντικών δράσεων, που είναι πέρα από όσα επιβάλλονται από την νομοθεσία και έχουν σχέση με όλους όσους, άμεσα ή έμμεσα, επηρεάζονται από τις δραστηριότητές τους (**stakeholders**).

Η ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών και πρακτικών ΕΚΕ, σε μια επιχείρηση, αφορά και επηρεάζει :

- Τη στρατηγική της επιχείρησης.
- Τις ιδιαιτερότητες και ανάγκες της επιχείρησης.
- Την αξιοποίηση των θεμελιωδών ικανοτήτων της επιχείρησης.
- Την επίτευξη πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων για τα εμπλεκόμενα μέρη.

Οι πρακτικές ΕΚΕ, μπορούν να συνεισφέρουν στην επίτευξη πολλών στόχων, όπως :

- Στην διαμόρφωση πιο ολοκληρωμένων αγορών εργασίας και υψηλότερων επιπέδων κοινωνικής ένταξης.
- Στις επενδύσεις στον τομέα της ανάπτυξης δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων, καθώς και της προώθησης, τόσο της δια βίου μάθησης αυτών, όσο και της διατήρησης της απασχολησιμότητάς τους.
- Στις βελτιώσεις στην δημόσια υγεία.
- Στην βελτίωση των επιδόσεων στον τομέα της καινοτομίας.
- Στην διαμόρφωση θετικότερης εικόνας για τις επιχειρήσεις και τους επιχειρηματίες, εντός της κοινωνίας, με τις χρηματικές ή άλλες δωρεές σε είδος, αλλά και με την Εθελοντική διάθεση εργασιακού χρόνου του ιδιοκτήτη / διευθυντή ή των υπαλλήλων της επιχείρησης, σε δράσεις με κοινωνικό χαρακτήρα.
- Στον μεγαλύτερο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της προστασίας του περιβάλλοντος και των βασικών κανόνων εργασίας, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- Στην μείωση της φτώχειας και την επίτευξη προόδου, σε σχέση με τους στόχους της χιλιετίας για την ανάπτυξη.
- Στην καταπολέμηση πρακτικών διαφθοράς και δωροδοκίας.

2.2 Σύντομο ιστορικό

Στο Λονδίνο, τον Μάιο του 1995, 200 εκπρόσωποι μεγάλων και πολύ γνωστών εταιρειών σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προσυπέγραψαν και έθεσαν σε εφαρμογή, την «Ευρωπαϊκή Διακήρυξη των επιχειρήσεων κατά του Κοινωνικού Αποκλεισμού».

Αποτέλεσμα της Διακήρυξης αυτής, ήταν η δημιουργία του **Ευρωπαϊκού Δικτύου Επιχειρήσεων για την Κοινωνική Συνοχή (CSR Europe)**, ένας από τους στόχους του οποίου, ήταν και η δημιουργία αντίστοιχων Εθνικών Δικτύων.

Στις **Βρυξέλλες, τον Μάρτιο του 2006 (22 /03)**, έχουμε την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή – Πραγμάτωση της Εταιρικής σχέσης για την μεγέθυνση και την απασχόληση: να γίνει η Ευρώπη πόλος αριστείας στον τομέα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (βλ. *ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΡΕΥΝΕΣ Κεφ. 6*).

Το **2001**, η Επιτροπή, δημοσιεύει μια Πράσινη Βίβλο, για την προαγωγή ενός Ευρωπαϊκού Πλαισίου για την ΕΚΕ.

Στην Λισσαβόνα, τον Μάρτιο του 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κάνει έκκληση στο αίσθημα της Εταιρικής Ευθύνης.

Στην Ν. Υόρκη, το 2002, στην έδρα του ΟΗΕ, προσυπογράφηκε, **το Οικουμενικό Σύμφωνο**, από 50 από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, διεθνείς συνδικαλιστικές οργανώσεις, κυβερνητικούς φορείς και σημαντικές για την δράση τους σε διεθνές επίπεδο, μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, όπως η Διεθνής Αμνηστία, το WWF, κ.α.

Το **Οικουμενικό Σύμφωνο**, αποτελεί μια εθελοντική δέσμευση των επιχειρήσεων, με μοναδική ουσιαστικά υποχρέωσή τους, την δημοσίευση περιοδικών αναφορών, σχετικά με την ενσωμάτωση των αρχών του, στην στρατηγική, στις πολιτικές και μέσω αυτών, στην καθημερινή λειτουργία τους.

Το **2003**, το Οικουμενικό Σύμφωνο συμπληρώθηκε με την δεκάτη αρχή για την αντιμετώπιση της **δωροδοκίας και της διαφθοράς**.

Οι δέκα αρχές του Συμφώνου, δεν συνεπάγονται νέες δεσμεύσεις, αλλά επαναφέρουν στο προσκήνιο, την αναγκαιότητα σεβασμού συγκεκριμένων διεθνών συνθηκών και ειδικότερα της Διεθνούς Συνθήκης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του Ανθρώπου, της Δήλωσης του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας περί Βασικών Αρχών και Δικαιωμάτων στην Εργασία, της Αρχής 15 για τον

σεβασμό στο Περιβάλλον, της Συνθήκης του Ρίο και της Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών, κατά της διαφθοράς.

Στην Ελλάδα, τον Νοέμβριο του 1999, 13 μεγάλες επιχειρήσεις, μαζί με 3 από τους μεγαλύτερους συλλογικούς επιχειρηματικούς φορείς, κατέληξαν στην υπογραφή διακήρυξης, για την ίδρυση του « **Ελληνικού Δικτύου για την Κοινωνική Συνοχή** ».

Το σχετικό καταστατικό της αστικής – μη κερδοσκοπικής εταιρείας, κατατέθηκε στο Πρωτοδικείο Αθηνών, την 15^η Ιουνίου 2000 και έκτοτε τροποποιήθηκε 2 φορές. Με την τροποποίηση, άλλαξε και η ονομασία του Δικτύου, σε « Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη ».

Αποστολή του Δικτύου, είναι η προώθηση της έννοιας της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και η προβολή της, τόσο προς τον επιχειρηματικό κόσμο, όσο και προς το κοινωνικό περιβάλλον, με απώτερο στόχο την ισόρροπη επίτευξη κερδοφορίας και βιώσιμης ανάπτυξης.

Τον **Μάιο του 2005**, έγινε η επίσημη εκδήλωση έναρξης εργασιών του « Ελληνικού Ινστιτούτου Επιχειρηματικής Ηθικής – EBEN GR », με όραμα την διάδοση και την καλλιέργεια ενός νέου τρόπου διοίκησης, που βασίζεται στις αξίες της Επιχειρηματικής Ηθικής.

Το Ινστιτούτο, προσπαθεί να ενισχύσει την διάδοση των πρακτικών της Επιχειρηματικής Ηθικής και την γνώση σε θέματα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Διακυβέρνησης στην χώρα μας, μεταξύ άλλων, με την Διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου που θα ορίζει την Επιχειρηματική Ηθική.

Το **2005**, ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (**ΣΕΒ**), υιοθέτησε την « **Χάρτα Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων των επιχειρήσεων** », που αποτελεί ένα κείμενο αρχών και αξιών, με το οποίο οι ελληνικές επιχειρήσεις δηλώνουν την αυτοδέσμευσή τους να αναγνωρίσουν και να « **τιμήσουν** » τις υποχρεώσεις τους, διεκδικώντας παράλληλα τα δικαιώματά τους.

Για την **προώθηση ίσων ευκαιριών σε άνδρες και γυναίκες, στις επιχειρήσεις**, υπεγράφη Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ αφ' ενός του ΣΕΒ της ΓΣΕΒΒΕ, της ΕΣΕΕ, του ΕΒΕΑ, του « Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη » και αφ' ετέρου της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.

Τον **Μάιο του 2007**, το Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, υπό την αιγίδα του CRS Europe, οργάνωσε στο Πολιτιστικό και Συνεδριακό Κέντρο ΔΑΙΣ ένα καινοτόμο συνέδριο και μια πρωτότυπη έκθεση καλών πρακτικών της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ), που εφαρμόζουν κάποιες επιχειρήσεις, στο πλαίσιο της κοινωνικής τους ευθύνης στα θεματικά

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Εκπόνηση-Επιμέλεια: Ζ. Μουλκιώτης,
Στέλεχος Εθνικού Παρατηρητηρίου για τις
ΜΜΕ/ ΕΟΜΜΕΧ

πεδία του ανθρώπινου δυναμικού, της αγοράς, του περιβάλλοντος και της κοινωνίας.

Το διάστημα από τον **Δεκέμβριο 2007 έως τον Ιανουάριο του 2008**, διεξήχθη έρευνα για την «Υπεύθυνη Κατανάλωση και την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη 2007», σε δείγμα 1.001 πολιτών. Το τεχνικό μέρος της έρευνας ανέλαβε η MRB HELLAS (βλ. *ΜΕΛΕΤΕΣ/ΕΡΕΥΝΕΣ σημείο Νο 2*).

Η πιο πάνω έρευνα, που σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε για 4^η φορά, από το Ινστιτούτο Επικοινωνίας, με την συνεργασία του Πάντειου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, πραγματοποιήθηκε σε 32 χώρες, από μεγάλους φορείς επικοινωνίας και έρευνας αγοράς, σε κάθε χώρα, με την άδεια της канаδικής εταιρείας δημοσκοπήσεων **GlobeScan Inc.**, η οποία ειδικεύεται σε θέματα διερεύνησης της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, σε παγκόσμιο επίπεδο.

2.3 Μορφές έκφρασης της ΕΚΕ

Η ΕΚΕ, έχει τις ακόλουθες δύο διαστάσεις: την εσωτερική και την εξωτερική.

α) **Η εσωτερική διάσταση**, αφορά πρακτικές για το **ανθρώπινο δυναμικό** μιας επιχείρησης, καθώς και **περιβαλλοντικές** πρακτικές οι οποίες αναφέρονται στην διαχείριση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική της διαδικασία.

α.1. Οι πρακτικές ΕΚΕ για το **ανθρώπινο δυναμικό**, το πολυτιμότερο κεφάλαιο της επιχείρησης, στοχεύουν στην ενδυνάμωση της προσέλκυσης και συγκράτησης εξειδικευμένων εργαζομένων, με δράσεις όπως :

- **Δια βίου μάθηση**, μέσω προγραμμάτων ανίχνευσης των αναγκών των εργαζομένων και μέσω της επαγγελματικής κατάρτισής τους, ώστε να διασφαλίζεται η απασχολησιμότητά τους
- **Αμφίδρομη επικοινωνία** διοίκησης – εργαζομένων
- **Ισότητα**, δηλαδή ίσες ευκαιρίες και αξιοποίηση της πολυμορφίας του ανθρώπινου δυναμικού
- Εφαρμογή **ολοκληρωμένων συστημάτων παροχών και αμοιβών**
- **Ολοκληρωμένα συστήματα υγιεινής και ασφάλειας** στον εργασιακό χώρο
- **Άλλες δράσεις** (εσωτερική επικοινωνία, εργασιακό περιβάλλον κλπ)
- **Ελευθερία του « συνεταιρίζεσθαι »**

α.2. Οι πρακτικές ΕΚΕ, των επιχειρήσεων για το **περιβάλλον**, στοχεύουν στην εξισορρόπηση της οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής ολοκλήρωσης, με την ταυτόχρονη διατήρηση ενός υγιούς περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενεές.

Ενδεικτικά παραδείγματα, πρακτικής εφαρμογής της έννοιας και των αρχών κοινωνικής ευθύνης, σε σχέση με το περιβάλλον, αποτελούν :

- **Η ανάπτυξη και εφαρμογή** προγραμμάτων ευαισθητοποίησης σε περιβαλλοντικά ζητήματα.
- **Η ορθολογική και αποτελεσματική** χρήση των φυσικών πόρων.
- **Η εφαρμογή** συστημάτων ανακύκλωσης.
- **Η καθιέρωση** προγραμμάτων πρόληψης της ρύπανσης.
- **Προγράμματα εθελοντισμού.**

Τα μέσα που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, είναι πολλαπλά και σε αυτά περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης (EMAS , ISO14001), εργαλεία οικολογικού σχεδιασμού, τεχνικές και τεχνολογίες καθαρότερης παραγωγής.

Άσχετα με τις πιο πάνω πρακτικές, υπάρχει ανάγκη ώστε οι επιχειρήσεις να πρωτοπορήσουν, δημιουργώντας νέα προϊόντα και συστήματα παραγωγής, που θα μειώσουν την παγκόσμια θερμοκρασία και θα μας βοηθήσουν να αντιμετωπίσουμε τις επιπτώσεις του φαινομένου του θερμοκηπίου.

Οι επιχειρήσεις αποτελούν ένα σημαντικό μέρος του ενεργειακού αποτυπώματος της χώρας. Αποτελούν όμως και ένα μεγάλο μέρος του προβλήματος και γι' αυτό το λόγο καλούνται να αποτελέσουν και σαν ένα κομμάτι της λύσης. Αν ο επιχειρηματικός κόσμος, λειτουργήσει «πράσινα», πέραν του ότι συμβάλλει στο προφανές, δηλαδή στην επίλυση ενός τεράστιου ζητήματος, μπορεί να προκαλέσει και οφέλη για την ίδια την επιχείρηση.

β. Η εξωτερική διάσταση της ΕΚΕ, επεκτείνεται εκτός της επιχείρησης, σε όλους όσους, άμεσα ή έμμεσα, επηρεάζονται από τις δραστηριότητές της.

- Τους **εργαζόμενους**, γιατί διασφαλίζει ένα εργασιακό περιβάλλον δημιουργικό και ανταποδοτικό.
- Τους **καταναλωτές**, οι οποίοι όλο και περισσότερο ενδιαφέρονται για τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά « διαπιστευτήρια », των προϊόντων και υπηρεσιών που αγοράζουν.
- Τις **τοπικές κοινωνίες**, οι οποίες θέλουν να γνωρίζουν ότι συνυπάρχουν με επιχειρήσεις και μοιράζονται τις ίδιες αξίες και προβληματισμούς.
- Τους **επενδυτές**, οι οποίοι πιστεύουν ότι η υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά, στηρίζει τις επιχειρήσεις μακροπρόθεσμα και χρειάζεται ενθάρρυνση.
- **Όλους τους ανθρώπους**, όπου και αν ζουν, οι οποίοι προσδοκούν από τις εταιρείες να συμπεριφέρονται σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές αξίες και αρχές.
- Τέλος, ενδιαφέρει **τα παιδιά μας και τις μελλοντικές γενεές** οι οποίες απαιτούν να ζήσουν σε έναν κόσμο που σέβεται τους ανθρώπους και την φύση.

2.4 Εφαρμογή της ΕΚΕ στις ΜΜΕ

Η έννοια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, αποκτά διαρκώς μεγαλύτερη σημασία σε παγκόσμιο επίπεδο και εντός της Ε.Ε. και αποτελεί μέρος της συζήτησης για την παγκοσμιοποίηση, την ανταγωνιστικότητα και την αειφορία.

Η σημασία της ΕΚΕ για τις ΜΜΕ, που παραδοσιακά βρίσκονται πιο κοντά στον πολίτη - καταναλωτή, είναι διττή. Αφορά, τόσο στην αυθύπαρκτη - αυτόνομη λειτουργία και συνεισφορά τους στο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον όπου λειτουργούν, όσο και στη σχέση τους με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, με τις οποίες συνεργάζονται.

Αποτέλεσμα αυτής της διττής σημασίας, είναι ότι τις περισσότερες φορές οι ΜΜΕ, καλούνται από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις να τηρούν αρχές Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης». Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι κάποιες ΜΜΕ, θα εφαρμόζαν δράσεις ΕΚΕ αν τους είχε ζητηθεί από μεγάλες επιχειρήσεις – πελάτες τους (έρευνα του Πανεπιστημίου Αθηνών, με πρωτοβουλία του Ελληνικού Δικτύου για την ΕΚΕ, του 2006).

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, το θέμα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, διαφοροποιείται αισθητά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σε σχέση με τις μεγάλες και τις πολυεθνικές. Τούτο οφείλεται κατά κύριο λόγο, στο γεγονός ότι οι ΜΜΕ, αντιπροσωπεύουν ένα ευρύτατο και εξαιρετικά ετερόκλητο φάσμα δραστηριοτήτων, που καλύπτουν όλους ανεξαιρέτως τους τομείς της επιχειρηματικής δράσης, με τεράστια ποικιλία κλάδων και πολυμορφία δομών, χαρακτηριστικών και δυνατότητας επίδρασης, έμμεσης ή άμεσης, στο κοινωνικό περιβάλλον του στενότερου γεωγραφικού χώρου δραστηριοποίησης και παρουσίας τους. Αυτή ακριβώς η **ποικιλομορφία**, καθιστά δύσκολη την ομαδοποίηση, για μια προσεκτική και σε βάθος μελέτη της ενεργοποίησης των ΜΜΕ σε θέματα ΕΚΕ, με τον ίδιο τρόπο που έχει καθιερωθεί να γίνεται, για τις μεγαλύτερες.

Σήμερα, όλο και περισσότερο γίνεται συνείδηση, ότι δεν χρειάζεται να είναι μεγάλη η επιχείρηση, για να έχει αναπτυγμένες δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Ακόμα και μια πολύ μικρή εταιρεία, μπορεί και πρέπει να είναι κοινωνικά ευαίσθητη. Με εθελοντικές, **μικρές αλλά συνεπείς και τακτικές δράσεις**, μπορούμε όλοι μας να εξασφαλίσουμε πρόοδο και ευημερία, δείχνοντας παράλληλα, σεβασμό στους φυσικούς πόρους του πλανήτη, στην κοινωνία και στο περιβάλλον γύρω μας.

Όταν κανείς ευαισθητοποιηθεί, τότε θα βρει πάρα πολλούς τρόπους, όχι απλά να προσφέρει ο ίδιος, αλλά να μάθει και πάρα πολλούς άλλους γύρω του να τον ακολουθήσουν, υιοθετώντας άριστες πρακτικές (best practices), που έπαψαν προ πολλού να είναι προνόμιο των μεγάλων ή των πολυεθνικών εταιρειών.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Εκπόνηση-Επιμέλεια: Ζ. Μουλκιώτης,
Στέλεχος Εθνικού Παρατηρητηρίου για τις
ΜΜΕ/ ΕΟΜΜΕΧ

Η βελτίωση, τόσο της εταιρικής εικόνας και φήμης, όσο και του εργασιακού κλίματος στην επιχείρηση, αποτελούν τα σημαντικότερα οφέλη που προσδοκούν οι ΜΜΕ, από την εφαρμογή πρακτικών ΕΚΕ (έρευνα του Πανεπιστημίου Αθηνών).

Όσον αφορά **τον βαθμό υιοθέτησης πρακτικών ΕΚΕ** από τις ΜΜΕ, στην Ελλάδα, οι ίδιες οι ΜΜΕ, αναγνωρίζουν πως ο συνολικός βαθμός υιοθέτησης καλών πρακτικών είναι χαμηλός, πλην όμως δείχνουν ενδιαφέρον για το θέμα και ζητούν περισσότερη ενημέρωση και παραδείγματα από άλλες ομοειδείς επιχειρήσεις που έχουν δραστηριοποιηθεί, με σχετικές δράσεις (διεξαχθείσα έρευνα από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, με πρωτοβουλία του Ελληνικού Δικτύου για την ΕΚΕ, το 2006).

3. ΦΟΡΕΙΣ & ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΕΚΕ

Οι εταιρείες, ενσωματώνουν, σε εθελοντική βάση, κοινωνικές και περιβαλλοντικές δράσεις στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στις επαφές τους με άλλες εταιρείες, συνεργάτες, το Δημόσιο ή τους καταναλωτές.

Οι πρακτικές για να επιτευχθεί και ενθαρρυνθεί καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στην εργασία και στον ελεύθερο χρόνο, θα μπορούσαν να έχουν ευεργετικές επιπτώσεις στο κέρδος, μέσω της αυξημένης παραγωγικότητας, του χαμηλότερου ρυθμού εναλλαγής του προσωπικού, της μεγαλύτερης αποδοχής των αλλαγών και μιας πιο αξιόπιστης παραγωγής.

Συχνά είναι προς όφελος των εταιρειών, να κάνουν περισσότερα από όσα απαιτούνται νομίμως, στις διαπραγματεύσεις τους με τους κύριους εταίρους τους. Ο σεβασμός και η καλή φήμη του εργοδότη, αποτελούν υψηλής αξίας εμπορεύσιμα προϊόντα.

Ορισμένοι από τους αναγνωρισμένους φορείς που εργάζονται για την προώθηση της ΕΚΕ , είναι:

- το ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ, του οποίου μέλος, είναι και το **Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ**,
- η **λίστα ελέγχου Contex** που παρέχει συμβουλές σχετικά με την ευθύνη των επιχειρήσεων,
- το **Global Reporting Initiative**, που είναι ο οργανισμός που θέσπισε τα διεθνή πρότυπα αειφορίας και η δραστηριότητά του έχει να κάνει με την υποβολή εκθέσεων για τις οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδόσεις.
- το **EFQM Framework for CSR**, που παρέχει σε μια επιχείρηση τις οδηγίες, για το πώς να προσδιορίσει και να βελτιώσει τις κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές επιδράσεις, υιοθετώντας καλές πρακτικές, στο πλαίσιο της στρατηγικής της, και της καθημερινής διαχείρισης.

3.1 Ελληνικοί Φορείς ΕΚΕ

α. Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Ακαδημίας 61, 4^{ος} όροφος, γραφείο 25, 106 79,
Τηλ.: 210 / 338.74.22, fax: 210 / 338.74.24,
E – mail : diktio@csrhellas.gr
ΙΔΡΥΤΙΚΑ ΜΕΛΗ : ΣΕΒ, με συμμετοχή στο Δ.Σ.
ΠΡΟΕΔΡΟΣ : Ν. ΑΝΑΛΥΤΗΣ (Εκπρόσωπος της Α.Ε. ΤΙΤΑΝ).
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ : ΡΕΝΑ ΚΟΥΜΑΝΤΟΥ (Εκπρόσωπος της S & B

Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε. – Διευθύντρια εταιρικής επικοινωνίας ΤΙΤΑΝ Α.Ε.).
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : ΜΑΡΙΑ ΑΛΕΞΙΟΥ (Εκπρόσωπος της ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΑΕ).
ΤΑΜΙΑΣ : ΡΕΝΑ ΜΠΑΡΔΑΝΗ (Εκπρόσωπος του ΣΕΒ).
ΜΕΛΗ : ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΑΝΗΛΑΤΟΣ (Εκπρόσωπος ΕΒΕΑ)
ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΕΞΑΡΧΟΥ (Εκπρόσωπος της Επικοινωνία ΑΕ)
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ (Εκπρόσωπος της BP Hellas Α.Ε)
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ : ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΥΠΟΥ : ΜΙΝΑ ΜΠΑΓΙΩΤΑ (6944 / 42.82.99).
PROGECT MANAGER : ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Το Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, αποτελεί τον εκπρόσωπο στην Ελλάδα του **Πανευρωπαϊκού Δικτύου Επιχειρήσεων για την Κοινωνική Συνοχή (CSR Europe)**. Είναι ένα Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο, που ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2000, από ομάδα ηγετικών επιχειρηματικών φορέων και επιχειρήσεων, με στόχο την διάδοση των αξιών της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) και την προβολή της, τόσο στον επιχειρηματικό κόσμο, όσο και στο κοινωνικό σύνολο.

Σκοπός του Ελληνικού Δικτύου, είναι η προώθηση της έννοιας της κοινωνικής ευαισθησίας και ευθύνης των επιχειρήσεων, καθώς και η προαγωγή της ιδέας της κοινωνικής συνοχής στην χώρα μας, μέσα από την ανάδειξη και αξιοποίηση καλών πρακτικών (Best Practices).

Μέλη του Ελληνικού Δικτύου, είναι περισσότερες από 60 επιχειρήσεις, όλες ευαισθητοποιημένες σε θέματα που αφορούν την κοινωνία και το περιβάλλον, οι οποίες έχουν εντάξει στις πρακτικές τους, προγράμματα που :

- Συμβάλλουν στην οικονομική και βιώσιμη ανάπτυξη των κοινοτήτων όπου δραστηριοποιούνται.
- Ελαχιστοποιούν τις επιπτώσεις που ενδέχεται να έχουν οι δραστηριότητές τους, στο περιβάλλον και στους φυσικούς πόρους.
- Διαμορφώνουν για τους εργαζόμενους, υγιεινές και ασφαλείς συνθήκες εργασίας.
- Δίνουν ίσες ευκαιρίες απασχόλησης και επαγγελματικής εξέλιξης.
- Παρέχουν στους μετόχους τους, μέσω της ορθής κοινωνικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης, ικανοποιητική απόδοση.

Τα οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν οι επιχειρήσεις από την ένταξή τους στο Δίκτυο, είναι πολλαπλά :

- **Πληροφόρηση** : Το Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, μέσω της ιστοσελίδας του, του ηλεκτρονικού newsletter και της διοργάνωσης ειδικών συναντήσεων και συνεδρίων, ενημερώνει τα μέλη του για τις τελευταίες εξελίξεις στον χώρο της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων, σε τοπικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.
- **Συμβουλές και Κατάρτιση** : Το Δίκτυο, καταρτίζει τα μέλη του, επιχειρεί συγκριτική αξιολόγηση δράσεων ΕΚΕ και « οικοδομεί » ικανότητες, για την εφαρμογή των προγραμμάτων.
- **Συμμετοχή στον Διάλογο για την ΕΚΕ** : Ενεργοποιεί τον ευρύτερο διάλογο περί θεμάτων ΕΚΕ, μεταξύ επιχειρήσεων, επιχειρηματικών φορέων, διαμορφωτών γνώμης, κοινωνικών εταίρων, ακαδημαϊκών κ.α..
- **Ανάπτυξη Καλών Πρακτικών** : Δίνει στα μέλη του, την δυνατότητα να ανταλλάσσουν και να διαδίδουν καλές πρακτικές δράσεων ΕΚΕ.
- **Ανάπτυξη Εξειδικευμένων Εργαλείων** : Χάρη στην διαρκή ενημέρωση και στις επαφές, με συναφείς πανευρωπαϊκούς φορείς, το Ελληνικό Δίκτυο, προσφέρει εργαλεία για την καλύτερη κατανόηση, την συγκριτική αξιολόγηση και τον κοινωνικό απολογισμό δράσεων ΕΚΕ.
- **Δυνατότητες Προβολής σε όλα τα Επικοινωνιακά Μέσα** : Επιτυγχάνεται η μέγιστη δυνατή προβολή των δράσεων ΕΚΕ που αναλαμβάνουν τα μέλη του Δικτύου.
Στους δύο νέους καταλόγους καλών πρακτικών ΕΚΕ, που εξέδωσε το Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ, περιλαμβάνεται ποικιλία καλών πρακτικών που ξεφεύγουν από τις απλές χορηγικές δράσεις και δείχνουν το κοινωνικό πρόσωπο των εταιρειών μέσα από την οργανωτική τους δομή. Οι δύο αυτοί νέοι κατάλογοι καλών πρακτικών ΕΚΕ: «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη – Καλές Πρακτικές + Δράσεις» και «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη – Καλές πρακτικές μικρομεσαίων επιχειρήσεων», αποτελούν οργανωμένη και συστηματική παρουσίαση πρακτικών που εφαρμόζουν οικειοθελώς, εταιρείες μέλη του Δικτύου. Στην προβολή περιλαμβάνονται και ειδικές εκδηλώσεις.

β. Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ)

Τομέας Δραστηριότητας :	Σωματείο
Διεύθυνση :	
Έτος ίδρυσης :	1907
Αριθμός Εργαζομένων :	49
Κύκλος Εργασιών :	-
Τηλέφωνο :	211 / 50 . 06 . 000 , 32 . 22 . 929
Υπεύθυνος:	
E – mail :	
Ιστοσελίδα :	www.sev.gr

Ιδρυτικό μέλος του «**Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη**».

Συμμετέχει στο Δ.Σ. του Δικτύου.

Είχε ενεργό συμμετοχή στην έκδοση του πρώτου καταλόγου Καλών Πρακτικών των επιχειρήσεων, μελών του.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο , ο ΣΕΒ,

- ✓ συμμετέχει στην αρμόδια για θέματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης Ομάδα Εργασίας της **UNICE (Ένωσης Ευρωπαϊκών Βιομηχανικών και Εργοδοτικών Συνδέσμων)**.
- ✓ συμμετέχει στην Συμμαχία για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής και UNICE.
- ✓ συμμετέχει στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και τον οικονομικό τομέα.

γ. Ελληνικό Ινστιτούτο Επιχειρηματικής Ηθικής (EBEN GR)

Πρόεδρος : Αντ. Γκορζής

Το **EBEN GR**, εκπροσωπεί το European Business Ethics Network και είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ο οποίος ιδρύθηκε στην Ελλάδα, σχετικά πρόσφατα, το 2005.

Δημιουργήθηκε την περίοδο της παγκόσμιας κοινωνικής ανάπτυξης (ειδικά λόγω των αναπτυσσόμενων χωρών), και ήταν από τις λίγες φωνές που μιλούσαν για την σημασία της ύπαρξης ισχυρών δομών εταιρικής ηθικής, διακυβέρνησης και υπευθυνότητας, σε όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους και δραστηριότητας.

« **Το EBEN GR**, είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Επιχειρηματικής Ηθικής, που απαριθμεί ήδη 43 χώρες. Κύρια δραστηριότητα του μη κερδοσκοπικού αυτού οργανισμού, EBEN Ελλάδας, είναι να προωθήσει την εταιρική ηθική σε όλους τους τομείς της σύγχρονης ζωής, μέσω της συνεχούς εκπαίδευσης των εργαζομένων και της παρουσίασης μοντέρνων μεθόδων ανάπτυξης που ωφελούν όχι μόνον τις επιχειρήσεις, αλλά και την κοινωνία, καθώς και να ενισχύσει την καλλιέργεια εταιρικής κουλτούρας, που θα διασφαλίζει τα συμφέροντα όλων των stakeholders. Πρόσφατα ολοκληρώθηκε η σύναψη συνεχούς συνεργασίας με την ΕΕΔΕ ».

δ. Quality Net Foundation

Τομέας Δραστηριότητας :	Μη κερδοσκοπικός Οργανισμός
Διεύθυνση :	
Έτος ίδρυσης :	2004
Αριθμός Εργαζομένων :	1
Κύκλος Εργασιών :	€ 100.000
Τηλέφωνο :	210 / 68 . 92 . 594
Υπεύθυνος, Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου:	Χρυσούλα Έξαρχου
E – mail :	
Ιστοσελίδα :	www.qualitynet.gr

PROJECT : Πλαίσιο Αρχών Κοινωνικής Υπευθυνότητας

Το **Quality Net Foundation**, είναι ένας Μη κερδοσκοπικός Οργανισμός, που προωθεί την **Κοινωνική Υπευθυνότητα** και έχει δημιουργήσει το εθνικής εμβέλειας πρόγραμμα « **Είναι Ευθύνη Όλων μας** », στο οποίο εντάσσονται κοινωνικές δράσεις που συνεισφέρουν σε εθνικούς στόχους, για την επίλυση σοβαρών κοινωνικών ζητημάτων. Οι δράσεις αυτές, έχουν μετρήσιμα αποτελέσματα, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του **Global Reporting Initiative (GRI)** του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα σοβαρά κοινωνικά ζητήματα, μπορούν, σύμφωνα με την κ. Έξαρχου, να επιλυθούν με την συμβολή των συμμαχιών μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

Στις μέρες μας, που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε πολυσύνθετα προβλήματα, όπως αυτά της φτώχειας, της περιβαλλοντικής καταστροφής, της ανεργίας, χρειάζεται να ακολουθήσουμε πολυεπίπεδες στρατηγικές για την αντιμετώπισή τους. «Έχει αποδειχθεί ότι ο κρατικός μηχανισμός, δεν επαρκεί για την άμεση αντιμετώπιση μεγάλων ζητημάτων. Χρειάζεται η συνεισφορά, όχι μόνον της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, η οποία μπορεί να συμβάλει άμεσα στην υποστήριξη των κοινωνικών στόχων, που έχουν προδιαγραφεί από τους επίσημους θεσμικούς φορείς, αλλά και φορέων με εξειδικευμένη γνώση για την σωστή αντιμετώπιση της εκάστοτε κοινωνικής ανάγκης. Ένας τέτοιος οργανισμός, είναι το Quality Net Foundation, το οποίο μπορεί να παίξει έναν ρόλο διαμεσολαβητή , καθώς και παρατηρητή, για την σωστή υλοποίηση των προγραμμάτων και για την τελική αξιολόγησή τους».

Ο ακρογωνιαίος λίθος της **επιχειρηματικής υπευθυνότητας**, είναι η **διαφάνεια**. Τα εταιρικά σκάνδαλα των τελευταίων χρόνων, έχουν υπογραμμίσει την ανάγκη για την ύπαρξη διαφάνειας στην λειτουργία των μεγάλων επιχειρήσεων, που θέλουν να θεωρούνται « κοινωνικά υπεύθυνες ». Μετά όμως τις τελευταίες οικονομικές εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο, έχει φανεί, ότι δεν χρειάζεται μόνο η διαφάνεια στην διοίκηση των επιχειρήσεων, αλλά και ένα κανονιστικό πλαίσιο πολύ συγκεκριμένο, με ελεγκτικούς μηχανισμούς, που να τηρούνται από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, τόσο στα εσωτερικά όργανα της εταιρίας, όσο και στους μηχανισμούς ελέγχου της αγοράς.

Η τελευταία κρίση στον χρηματοπιστωτικό τομέα, απέδειξε ότι, ενώ υπάρχουν ελεγκτικοί μηχανισμοί και οι αυτοδεσμεύσεις των ίδιων των εταιρειών, τίποτε από αυτά δεν λειτουργούσε στην πραγματικότητα. Είναι ορατός ο κίνδυνος, έννοιες όπως η εταιρική κοινωνική ευθύνη και η διαφάνεια, να καταλήξουν να είναι θεωρητικά σχήματα, χωρίς καμιά ουσία για την κοινωνία, εάν δεν αλλάξει κάτι άμεσα. Ήδη, βλέπουμε, ότι με αφορμή την διεθνή κρίση στις αγορές, η κοινωνία έχει χάσει την πίστη της στις μεγάλες επιχειρηματικές μονάδες, θεωρώντας ότι ο τρόπος λειτουργίας του ευρύτερου επιχειρηματικού τομέα, δεν συνάδει με τις αρχές, αξίες και τις προσδοκίες του. Κάτι που είναι άδικο, για όλο τον επιχειρηματικό κόσμο, δεδομένου ότι υπάρχουν επιχειρήσεις σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο, που ανταποκρίνονται σ' αυτές τις προσδοκίες.

ε. Great Place to Work Institute

Γενικός Διευθυντής : Δημήτρης Γκανούδης

Στο **Great Place to Work Institute**, ερευνώνται και μελετώνται οι παράγοντες που συντελούν στην δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης, μεταξύ εργαζομένων και διοίκησης. Πρόκειται για μια σύνθετη διαδικασία , που για να χτισθεί, μεταξύ άλλων, χρειάζεται :

- ειλικρίνεια στην επικοινωνία,
- σεβασμό στον εργαζόμενο,
- αίσθημα δικαίου στις οικονομικές σχέσεις,
- συνέπεια στις πράξεις.

Η εμπιστοσύνη, χρειάζεται χρόνο για να χτισθεί, μπορεί όμως πολύ εύκολα να γκρεμισθεί.

Μέσα από τις διαχρονικές μελέτες του Ινστιτούτου, γίνεται γνωστό, ότι οι επιχειρήσεις που έχουν επιτύχει και γνωρίζουν να συντηρούν και να τροφοδοτούν το αίσθημα εμπιστοσύνης, επωφελούνται από μεγαλύτερη παραγωγικότητα και κερδοφορία, αναπτύσσουν μεγαλύτερες καινοτομίες, επιτυγχάνουν συνολικά καλύτερες επιδόσεις και μεγαλύτερα κέρδη,

παρουσιάζουν χαμηλότερο ποσοστό turnover (αλλαγής προσωπικού), έχουν λιγότερα έξοδα για δαπάνες υγείας, απολαμβάνουν μεγαλύτερα ποσοστά ικανοποίησης και αφοσίωσης πελατών.

Όταν ένας οργανισμός επενδύει στους ανθρώπους του, επενδύει και στην επιτυχία του. Ειδικά στην περίοδο που διανύουμε, είναι σίγουρο ότι οι εταιρείες που φροντίζουν και μεριμνούν για το Ανθρώπινο Δυναμικό τους, θα ανταποκριθούν και θα αντέξουν καλύτερα.

Το **Great Place to Work Institute**, διοργανώνει κάθε χρόνο την έρευνα «**BESTWORKPLACES**», για την αξιολόγηση των εταιρειών με το καλύτερο εργασιακό περιβάλλον στην Ελλάδα.

Στ. EuroCharity

Τομέας Δραστηριότητας :	Έρευνες
Διεύθυνση :	Αλεξανδρουπόλεως 25, 115 27 Αθήνα
Έτος ίδρυσης :	
Αριθμός Εργαζομένων :	
Κύκλος Εργασιών :	
Τηλέφωνο :	210 / 747.58.45 - 8
fax	210 / 747.58.49
Πρόεδρος:	Peter Michel Heilmann
Διευθύνων εταίρος:	Μιχάλης Σπανός
E – mail :	info@eurocharity.org
Ιστοσελίδα :	

Η **EuroCharity**, είναι μέλος του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και παράλληλα, έχει υπογράψει το Διεθνές Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών «το **United Nations Global Compact principles**».

Μέσα από τον διαδικτυακό της τόπο, το δεκαπενθήμερο e-newsletter, την ετήσια έκδοση «EuroCharity Yearbook», την συνδιοργάνωση του ετήσιου «CEO & CSR Money Conference», τη στήριξη πολλών εκδηλώσεων, τις υπηρεσίες δικτύωσης μεταξύ των μελών της («Members – to – Members» και την δραστηριοποίησή της στον χώρο της έρευνας, η EuroCharity, δημιουργεί διάλους επικοινωνίας μεταξύ όλων των κοινωνικών εταίρων και προωθεί έναν εποικοδομητικό διάλογο σε φλέγοντα θέματα σχετικά με την ΕΚΕ, την πράσινη ανάπτυξη, την διαφάνεια, την κοινωνία των πολιτών, την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Εκπόνηση-Επιμέλεια: Ζ. Μουλκιώτης,
Στέλεχος Εθνικού Παρατηρητηρίου για τις
ΜΜΕ/ ΕΟΜΜΕΧ

ζ. Ινστιτούτο Επικοινωνίας

Διεύθυνση : Θουκιδίδου 4, Πλάκα, 10556, Αθήνα

Τηλ. 210 / 33.18.065-7

Φαξ : 210 / 32.13.570

E- mail : info@instofcom.gr

Ιστοσελίδα : www.instofcom.gr

Το Ινστιτούτο Επικοινωνίας, αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 2002, στο πλαίσιο της προσπάθειας για συνένωση του επαγγελματικού με τον ακαδημαϊκό χώρο της επικοινωνίας.

Η επίσημη παρουσίαση του Ινστιτούτου Επικοινωνίας, πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2003, στο Νέο κτήριο Διοίκησης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας παρουσία εκπροσώπων από τον ευρύτερο πολιτικό και ακαδημαϊκό χώρο, καθώς και υψηλόβαθμων στελεχών του χώρου της Επικοινωνίας, Πάγιων μεγάλων Χορηγών και Υποστηρικτών του Ι.Επ.

3.2 Διεθνείς Φορείς ΕΚΕ

α. Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Επιχειρήσεων για την Κοινωνική Συνοχή (CSR Europe)

Πρόεδρος : Viscount Etienne Danignon
Εκτελεστική Δ/ντρια για την ΕΚΕ : Kerstin Born

Το **CSR Europe**, ηγετικό επιχειρηματικό δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, που ιδρύθηκε το 1966 και σήμερα έχει μέλη του, 80 πολυεθνικές εταιρείες και 25 εθνικούς εταίρους / δίκτυα, **το 2009**, θα οργανώσει θεματικές εκδηλώσεις σε όλη την Ευρώπη και θα προσκαλέσει τις εταιρείες, κάθε μεγέθους, να συνεργασθούν στενότερα, ώστε να θέσουν σε δοκιμή την «Εργαλειοθήκη» που παρουσίασε στο τέλος του περασμένου χρόνου στις Βρυξέλλες. Πρόκειται για πολύτιμο προϊόν και αποτέλεσμα συνεργασίας περισσότερων των 200 επιχειρήσεων, απ' όλη την Ευρώπη.

Η «**Εργαλειοθήκη**», περιλαμβάνει οδηγούς, εκθέσεις έρευνας, on – line πηγές και μοντέλα δικτύων συνεργασίας, σε θέματα όπως :

- Μείωση του αντίκτυπου στο περιβάλλον των βιομηχανικών προϊόντων και διαδικασιών.
- Καταπολέμηση του κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού των μειονεκτούντων κοινοτήτων.
- Παροχή βοήθειας σε ομάδες όπως ηλικιωμένοι εργάτες, μετανάστες και γυναίκες για εύρεση εργασίας.
- Δημιουργία εξειδικευμένου προσωπικού για την οικονομία της γνώσης.
- Προώθηση της υγείας και των καλών συνθηκών στον εργασιακό χώρο.
- Αντιμετώπιση κοινωνικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα.
- Απόδειξη για το γεγονός ότι οι υπεύθυνες πρακτικές των επιχειρήσεων, μπορούν να δημιουργήσουν μακροπρόθεσμη αξία.

β. Global Compact

Το **Global Compact**, αποτελεί πρωτοβουλία των Ηνωμένων Εθνών, σε παγκόσμιο επίπεδο, ενός αξιόπιστου οργανισμού με υψηλά επίπεδα διαφάνειας.

www.unglobalcompact.org

Οι **Αρχές** που έχουν τεθεί από την Global Compact , αναφέρουν ότι οι επιχειρήσεις πρέπει να :

- Υποστηρίζουν και να σέβονται την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα στο πλαίσιο επιρροής τους.
- Διασφαλίζουν ότι δε συμμετέχουν σε καταχρήσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Υπεραμύνονται της ελευθερίας δημιουργίας συνδικάτων και της αναγνώρισης του δικαιώματος της συλλογικής διαπραγματεύσεως.
- Υποστηρίζουν την εξάλειψη κάθε μορφής εξαναγκαστικής εργασίας.
- Υποστηρίζουν την κατάργηση της παιδικής εργασίας.
- Εξουδετερώνουν τις διακρίσεις σε σχέση με την απασχόληση.
- Υποστηρίζουν την προληπτική προσέγγιση όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος.
- Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την προώθηση της περιβαλλοντικής ευαισθησίας.
- Ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και διάδοση τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον.
- Λειτουργούν ενάντια σε κάθε είδους διαφθορά, συμπεριλαμβανομένου του εκβιασμού και της δωροδοκίας.

Μια εταιρεία που επιθυμεί να ενταχθεί στο δίκτυο **Global Compact**, θα πρέπει να ακολουθήσει την τυπική διαδικασία, δηλαδή να στείλει επιστολή στον ΟΗΕ, στην οποία να εκφράζει την ρητή πρόθεσή της για υιοθέτηση των 10 αρχών, με ταυτόχρονη αναφορά ενός τουλάχιστον παραδείγματος πρακτικής εφαρμογής μίας ή περισσότερων από τις δέκα αρχές. Έτσι, θα καταγραφεί στον κατάλογο του Οικουμενικού Συμφώνου, αλλά σε διάστημα δύο ετών θα πρέπει να επιδείξει πρόοδο, καθώς θα αξιολογηθεί από την αναφορά κοινωνικού απολογισμού που θα δημοσιεύσει. Εάν δεν ικανοποιήσει τους ελεγκτές και τα υψηλά standards έχει προθεσμία 6 μηνών για να συμμορφωθεί, πριν διαγραφεί.

γ. Center For Sustainability & Excellence (CSE)

Κορυφαίος εξειδικευμένος οργανισμός στον τομέα της Αειφόρου Ανάπτυξης, με γραφεία στις Βρυξέλλες, στην Αθήνα και στο Dubai.

Διευθύνων Σύμβουλος : Νίκος Αυλώνας

Εξειδικεύεται στην ενδυνάμωση της Αειφόρου Ανάπτυξης και της Επιχειρηματικής Αριστείας (Sustainability & Excellence) των οργανισμών, τόσο του ιδιωτικού τομέα όσο και του δημόσιου, με απώτερο στόχο την δημιουργία προστιθέμενης αξίας για όλους τους συμμετόχους (πελάτες, εργαζόμενους, προμηθευτές, κοινωνία, μετόχους).

Το CSE , μπορεί να υποστηρίξει οργανισμούς , στους ακόλουθους τομείς :

- a. Υπηρεσίες για την Αποτελεσματική Διαχείριση Εταιρικής Ευθύνης και Εκθέσεις Αειφορίας (CSR Management and Reports)
- b. Υπηρεσίες για την Συμβολή των επιχειρήσεων στην αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής (Climate Change Solutions)
- c. Μικροχρηματοδοτήσεις και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (Microfinance and Social Entrepreneurship)
- d. Διαχείριση Απόδοσης (Performance Management)
- e. Εκπαίδευση Στελεχών

Το **ΚΕΝΤΡΟ Αειφορίας (CSE)**, συνεργάζεται με τους πιο σημαντικούς διεθνείς οργανισμούς που σχετίζονται με την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης και υποστηρίζει κορυφαίες εταιρείες, ανά τον κόσμο.

Παρέχει εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες για τον σχεδιασμό μιας συνολικής στρατηγικής ΕΚΕ και την αξιολόγησή της, μέσω της εκπόνησης κοινωνικών απολογισμών. Πρόσφατα δημοσίευσε τον πρώτο του Κοινωνικό Απολογισμό, ακολουθώντας τον δρόμο της κοινωνικής και επιχειρηματικής αειφορίας, πρωτοπορώντας, για μια ακόμα φορά, διεθνώς.

Ως μέλος του **UN Global Compact**, το **CSE**, τηρεί τις οικουμενικές αρχές επιχειρηματικής αειφορίας και προχωρεί ένα βήμα παραπέρα, με την ένταξη του στην διαδικασία Communication in Progress.

Το **(CSE)**, ίδρυσε πρόσφατα γραφείο στο Σικάγο (CSE North America), με σκοπό να παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες στην βόρεια Αμερική. Διευθύνων σύμβουλος του CSE North America, ανέλαβε ο Nick Andrews, ειδικός σε θέματα αειφορίας. Στο πλαίσιο των εορτασμών για την ίδρυση του νέου γραφείου, το CSE, διοργανώνει τον πρώτο κλιματικό διαγωνισμό **«Show Your Carbon Footprint»**, (Δείξε μου το Κλιματικό σου Αποτύπωμα). Η πρωτοβουλία αυτή, αποσκοπεί στην βράβευση της πιο πρωτοποριακής και επικοινωνιακής ιδέας, αναφορικά με την διοργάνωση κλιματικά ουδέτερης εκδήλωσης ή την δημιουργία κλιματικά ουδέτερου προϊόντος. Το έπαθλο του διαγωνισμού, θα είναι η παροχή των υπηρεσιών του Κέντρου Αειφορίας, για την υλοποίηση της ιδέας που θα επιλεγεί. Προτάσεις υποβάλλονται στο www.cse-nothamerica.org.

Το (CSE), ανέλαβε τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής ΕΚΕ για τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών της Κύπρου, CYTA. Σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο της CSE κ. Ν. Αυλώνα, το πρώτο βήμα της συνεργασίας αυτής πραγματοποιήθηκε ήδη με μια αξιολόγηση για τα στελέχη της CYTA, που διεξήχθη στην Κύπρο, στο πλαίσιο της οποίας αναπτύχθηκε η προβληματική και αναλύθηκαν η έννοια, ο ρόλος και τα εργαλεία διαχείρισης της ΕΚΕ ως μοχλού ανάπτυξης, με γνώμονα τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές. Η CYTA, από την πλευρά της, ήδη εμπλέκεται ενεργά σε διάφορες δράσεις για το περιβάλλον και την προώθηση της αειφορίας, με απώτερο στόχο την εκπλήρωση της αποστολής της για προσφορά ολοκληρωμένων λύσεων επικοινωνίας, που συνεχώς βελτιώνουν τον τρόπο ζωής και την παραγωγικότητα των πελατών.

δ. GRI (Global Reporting Initiative)

Οργανισμός, ο οποίος θέτει σε παγκόσμιο επίπεδο, τα κριτήρια και το πλαίσιο για τους απολογισμούς ΕΚΕ.

Τα βραβεία Απολογισμών «**Readers Choice Awards**», είναι μια πρωτοβουλία του οργανισμού GRI. Στόχος των βραβείων, είναι να αναδειχθούν οι απολογισμοί εκείνοι των εταιρειών, που αποτυπώνουν καλύτερα τις πρακτικές τους σε θέματα ΕΚΕ και είναι απόλυτα κατανοητοί από το κοινό.

ε. Accountability rating Greece

www.accountability.com

To Accountability Rating, (η μέτρηση της εταιρικής υπευθυνότητας και λογοδοσίας), αξιολογεί τον βαθμό στον οποίο οι επιχειρήσεις ασκούν την δραστηριότητά τους, υπεύθυνα και με διαφάνεια. Κατά πόσο δηλαδή ενσωματώνουν ισόρροπα, κοινωνικά περιβαλλοντικά και οικονομικά κριτήρια στη λειτουργία τους, ποιες είναι οι επιδράσεις της λειτουργίας τους στην αγορά, την κοινωνία και το φυσικό περιβάλλον και κατά πόσο ενημερώνουν σχετικά, τους άμεσα ενδιαφερόμενους και το ευρύ κοινό

Οι κύριοι στόχοι του **Accountability Rating**, είναι:

- Στρατηγική ενσωμάτωση της εταιρικής υπευθυνότητας, σε όλα τα επίπεδα και τις λειτουργίες της επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Υποστήριξη και αναγνώριση των εταιρειών στην προσπάθειά τους να βελτιώσουν το επίπεδο υπευθυνότητας και λογοδοσίας τους.
- Έγκυρη τεκμηρίωση του επιπέδου επιχειρηματικής υπευθυνότητας και λογοδοσίας, ως συνεισφορά στην ενεργό δημόσια συζήτηση, στην

διαμόρφωση πολιτικής και στη συλλογική δράση, σχετικά με τον βαθμό στον οποίο οι επιχειρήσεις συμβάλλουν στην εκπλήρωση των μακροπρόθεσμων αναγκών της κοινωνίας.

- Ανάδειξη της υπευθυνότητας και λογοδοσίας, σε νέο κρίσιμο πεδίο υγιούς επιχειρηματικής άμιλλας, με στόχο την βιώσιμη ανάπτυξη. Η κατάταξη εταιρικής υπευθυνότητας και λογοδοσίας, στοχεύει στο να προβάλλει την αξία των κοινωνικών απολογισμών και άλλων σχετικών αναφορών των μεγάλων εταιρειών, ως εργαλείων επικοινωνίας και διαφάνειας, για την κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική τους επίδραση. Η συγκεκριμένη μεθοδολογία, έχει εκπονηθεί από το διεθνές **think – tank Accountability**, πρωτοπόρο μη κερδοσκοπικό οργανισμό σε θέματα έρευνας της εταιρικής υπευθυνότητας, σε συνεργασία με την βρετανική εταιρεία **csrnetwork** και το περιοδικό **«Fortune»**.

Η πρώτη δημοσίευση του **Accountability Rating**, έγινε το 2004 και έκτοτε επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο για τις 100 μεγαλύτερες εταιρείες παγκοσμίως (G – 100). Η επιστημονική πληρότητα και η αντικειμενικότητα του μηχανισμού αξιολόγησης έχουν καθιερώσει τον θεσμό σε διεθνές επίπεδο και έχουν δημιουργήσει ένα **«απόθεμα»** τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών, το οποίο οι ενδιαφερόμενες εταιρείες αξιοποιούν, για να μεγιστοποιήσουν την αποτελεσματικότητα των σχετικών προγραμμάτων τους και να πληροφορήσουν το ευρύ κοινό, σε ποιο βαθμό οι αναφορές των πολύ μεγάλων εταιρειών ανταποκρίνονται στις αρχές της εταιρικής υπευθυνότητας και διαφάνειας.

Στην Ελλάδα, ο θεσμός **Accountability Rating**, εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 2007, μέσω της συνεργασίας του Ινστιτούτου Κοινωνικής Καινοτομίας με τον διεθνή οργανισμό Accountability και εντοπίστηκε στην αξιολόγηση των 50+ μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων, βάσει του κύκλου εργασιών τους.

Στ. Responsible Supply Chain Management (Δικτυακή πύλη για υπεύθυνη διαχείριση στις προμήθειες)

Μια νέα δικτυακή πύλη δημιουργήθηκε, με σκοπό να γίνει ένα χρήσιμο εργαλείο για τις επιχειρήσεις που θέλουν να εντρυφήσουν σε θέματα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ), παρέχοντάς τους οδηγίες για το πώς μπορούν να παρακινήσουν την εφοδιαστική τους αλυσίδα, να υιοθετήσει περιβαλλοντικές και κοινωνικές πολιτικές. Η πύλη «Υπεύθυνη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας (<http://www.csr-supplychain.org/>)», συγκεντρώνει εμπειρίες που προέρχονται από την εφαρμογή συστημάτων, διαδικασιών ελέγχου και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, που έχουν αναπτύξει μεγάλες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, αλλά και πολυεθνικές από διάφορους κλάδους, με επικεφαλής τις HP, L'Oréal, Volkswagen και την ελληνική TITAN.

3.3 Δείκτες απόδοσης

Οι δείκτες απόδοσης, είναι συστήματα ιεράρχησης των επιχειρήσεων, ανάλογα με τον βαθμό της κοινωνικής τους υπευθυνότητας.

Ένας δείκτης ΕΚΕ, με βάση τις παρατηρήσεις εξειδικευμένων συμβούλων και ακαδημαϊκών, θα πρέπει να μελετά τουλάχιστον πέντε τομείς :

Θέση της επιχείρησης στην αγορά : Θα πρέπει δηλαδή να ερευνά τις συνθήκες ανταγωνισμού και την καταναλωτική συμπεριφορά, ενώ απαιτείται να γίνεται ειδική έρευνα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Περιβάλλον : Μελετάται η κατανάλωση ενέργειας, η χρήση νερού και οι τρόποι διαχείρισης των αποβλήτων που παράγει η επιχείρηση. Η προστασία του περιβάλλοντος, με μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, αζώτου, ραδιενέργειας, αποτελούν σημαντικά κριτήρια, ενώ αξιολογούνται τα συγκεκριμένα μέτρα που λαμβάνονται για τη λειτουργία της επιχείρησης με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον.

Εργασία : Το περιβάλλον της εργασίας, αλλά και τα στοιχεία για το συνολικό εργατικό δυναμικό, με βάση το γένος, τη φυλή, την ηλικία, την απασχόληση ατόμων με ειδικές ανάγκες, αποτελούν στοιχεία που μελετώνται. Άλλα στοιχεία που συμπεριλαμβάνονται στις μετρήσεις είναι, ο αριθμός πιθανών ατυχημάτων, οι νομικές κυρώσεις σε θέματα υγιεινής, ασφάλειας και «ίσων ευκαιριών», καθώς και τα πιθανά κρούσματα μη επαγγελματικής συμπεριφοράς. Κάποιες εξελίξεις στην εταιρεία που μπορεί να επηρεάσουν το ανθρώπινο δυναμικό, όπως εξαγορές και συγχωνεύσεις, είναι ορισμένες ακόμη παράμετροι που αξιολογούνται.

Κοινωνία : Σε αυτόν τον τομέα μετράται η χρηματική αξία των χορηγήσεων και δωρεών ως ποσοστό των κερδών προ φόρων, ενώ αξιολογείται και ο συνολικός χρόνος των εργαζομένων σε φιλανθρωπικές και κοινωνικές εκδηλώσεις.

Ηθική : Εξετάζονται επίσης στοιχεία σχετικά με φαινόμενα δωροδοκίας, διαφθοράς κ.ά.

Τα εργαλεία για την αποτελεσματικότητα των καλών πρακτικών, ελέγχονται για την αξιοπιστία τους από διεθνή πρότυπα, σε σχέση με τα κριτήρια που έχουν θεσπισθεί με βάση τις παραπάνω επιστημονικές, καθώς πρέπει να δίνουν επαρκή στοιχεία για τη συγκριτική αξιολόγηση επιχειρήσεων, ως προς τις επιδόσεις τους σε τομείς ΕΚΕ.

- **Ο δείκτης εταιρικής υπευθυνότητας (Corporate Responsibility Index CRI) στην Ελλάδα:**

Πρόσφατα ανακοινώθηκε η υιοθέτηση του **δείκτη εταιρικής υπευθυνότητας**, από το Ινστιτούτο Κοινωνικής Ευθύνης. Ο συγκεκριμένος δείκτης, που είναι και ο πρώτος δείκτης μέτρησης της απόδοσης των επιχειρήσεων στον τομέα της ΕΚΕ στην Ελλάδα, παρουσιάστηκε με αφορμή την ίδρυση του **Corporate Responsibility Institute (Ινστιτούτο Εταιρικής Ευθύνης)**, που έχει αναλάβει σε συνεργασία με το **BITC (Business in the Community)**, την αποκλειστική εκπροσώπηση του **CR Index**, στην Ελλάδα. Στόχος, είναι να παρέχει στις ελληνικές επιχειρήσεις και οργανισμούς, ένα αναγνωρισμένο εργαλείο αξιολόγησης και σημείο αναφοράς για την αναγνώριση των επιδόσεών τους σε θέματα ΕΚΕ, με βάση διεθνή κριτήρια. Το **BITC**, αποτελεί έναν από τους κορυφαίους Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς, που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ΕΚΕ και υποστηρίζει εδώ και 25 χρόνια, κορυφαίους οργανισμούς και επιχειρήσεις, στην προσπάθειά τους να ενσωματώσουν καλές πρακτικές στις λειτουργίες τους. Στο πλαίσιο αυτό, έχει αναπτύξει τον **CR Index**, ο οποίος αποτελεί το Εθνικό Δείκτη και κορυφαίο σημείο αναφοράς στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ευρώπη για τη συγκριτική αξιολόγηση επιχειρήσεων, ως προς τις επιδόσεις τους στον τομέα της ΕΚΕ και πιο συγκεκριμένα στους τέσσερεις βασικούς πυλώνες της: Εργαζόμενους, Περιβάλλον, Κοινωνία και Αγορά.

➤ **Πρότυπο ISO 26000**

(www.iso.org/csr)

Ο διεθνής οργανισμός πιστοποίησης **ISO**, αποφάσισε, το 2004, την ανάπτυξη ενός **διεθνώς αποδεκτού προτύπου**, κατάλληλου για κάθε οργανισμό, σε απλή γλώσσα, κατανοητή από μη ειδικούς, που θα παρείχε κατευθυντήριες οδηγίες για την **ΕΚΕ**. Αυτό το πρότυπο, που ονομάστηκε **ISO 26000**, εκτιμάται ότι θα εκδοθεί στις αρχές του 2009.

Για το ISO 26000 και την ανάπτυξη Οδηγιών Κοινωνικής Ευθύνης, συνεργάστηκαν 68 χώρες, 59 οργανισμοί (**EFQM, WHO, IOE, Accountability, GRI, ICC, ICMM, SAI, Transparency Int, UNSD**) και πάνω από 320 εταιρείες, μαζί με οργανώσεις καταναλωτών και συλλόγους.

Το πρότυπο δε θα είναι πιστοποιήσιμο αλλά θα παρέχει πρακτική καθοδήγηση σχετικά με τη λειτουργία της κοινωνικής ευθύνης, θα προσδιορίζει και θα εμπλέκει τους κοινωνικούς εταίρους, θα βελτιστοποιεί την αξιοπιστία των απολογισμών, με παράλληλη αναφορά στη βελτίωση και τα αποτελέσματα.

Είναι ένα κείμενο παγκόσμιας αποδοχής και ταυτόχρονα τοπικής εφαρμογής. Ένα εργαλείο που συντελεί ώστε κάθε οργανισμός να αναγνωρίσει τα θέματα Κοινωνικής Υπευθυνότητας που συνδέονται με τη δραστηριότητά του.

Είναι ένας οδηγός που βοηθάει κάθε οργανισμό να διασαφηνίσει, ποια υφιστάμενα εργαλεία (αρχές, κώδικες, οδηγίες, πρότυπα), είναι κατάλληλα, ώστε να αξιολογήσει και να διαχειρισθεί την επίδοσή του σε θέματα Κοινωνικής Υπευθυνότητας.

➤ **Βαρόμετρο ASBI**

Το **Awareness & Social Behavior Index – A.S.B.I (Βαρόμετρο Αναγνωρισιμότητας και Κοινωνικής Συμπεριφοράς)**, είναι μια από τις μεγαλύτερες συστηματικές έρευνες για την ΕΚΕ, που υλοποιείται στην χώρα μας, τα τελευταία 5 έως 6 χρόνια. Καταγράφει κάθε χρόνο, τις τάσεις της Ελληνικής κοινωνίας, προσφέροντας τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να καθορίσουν με σαφήνεια τις προτεραιότητές τους, όσον αφορά τις πρωτοβουλίες αλλά και τις συνεργασίες που θα αναπτύξουν στο πλαίσιο της συνεισφοράς τους στην κοινωνία, με οργανώσεις για την προώθηση προγραμμάτων, με στόχο την από κοινού αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων.

Επίσης, προσφέρει τη δυνατότητα στα στελέχη, να γνωρίσουν σε βάθος το κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται και αναπτύσσονται οι επιχειρήσεις τους και να επεξεργασθούν καλύτερα τη στρατηγική τους για την ΕΚΕ.

4. ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΚΕ

Για την κατανόηση και διάχυση της έννοιας της ΕΚΕ, σημαντική είναι η προσπάθεια δημοσιοποίησης των εφαρμοζόμενων κοινωνικών και περιβαλλοντικών πρακτικών από μεγάλες και μικρομεσαίες ελληνικές επιχειρήσεις, τις οποίες προσπαθήσαμε να συγκεντρώσουμε και να παρουσιάσουμε στην παρούσα ενότητα και στο σχετικό παράρτημα.

Θεωρούμε τις πρακτικές αυτές, ως καλές πρακτικές ΕΚΕ, από τις οποίες μπορούν να αντληθούν χρήσιμες και εφαρμόσιμες ιδέες και ενέργειες για κάθε ενδιαφερόμενο επιχειρηματία.

Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι:

- Η λίστα των επιχειρήσεων που ακολουθεί, είναι ενδεικτική και σε καμία περίπτωση δε φιλοδοξεί να εξαντλήσει το σύνολο των εφαρμογών.
- Η λίστα των επιχειρήσεων, είναι ανοικτή σε οποιαδήποτε επιχείρηση επιθυμούσε να συμπεριληφθεί ως καλή πρακτική εφαρμογής ΕΚΕ.
- Η συνοπτική ανάλυση των καλών πρακτικών ΕΚΕ, (περιεχόμενο και στόχευση), ανά επιχειρηματική μονάδα, περιλαμβάνεται στο παράρτημα του παρόντος.

4.1 Καλές Πρακτικές ΕΚΕ, Ελληνικών Τραπεζών και Μεγάλων Επιχειρήσεων

Περιλαμβάνονται οι παρακάτω επιχειρήσεις:

1. ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
2. ΧΗΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε. – Φυσικό Μεταλλικό νερό ΖΑΓΟΡΙ
3. ΟΤΕ
4. ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΥΨ
5. ΑΡΙΒΙΤΑ
6. ΤΡΑΜ Α.Ε.
7. COCA – COLA ΤΡΙΑ ΕΨΙΛΟΝ
8. PHILIPS ΕΛΛΑΣ
9. TNT
10. S & B ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ Α.Ε.
11. VODAFONE
12. INTERAMERICAN
13. INTRACOM
14. PRICE WATERHOUSE COOPERS
15. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ Α.Ε.
16. ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ
17. SHELL
18. COCO – MAT
19. ΕΥΡΩΚΛΙΝΙΚΗ
20. FUJITSU SIEMENS COMPUTERS
21. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
22. EUROBANK EFG
23. SANOFI AVENTIS
24. ΝΗΡΕΥΣ Α.Ε. ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΧΙΟΥ
25. ΗΡΑΚΛΗΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
26. NOVARTIS
27. ABBOTT LABORATORIES (ΕΛΛΑΣ) ΑΒΕΕ
28. REGENCY MONT PARNES
29. ALDEMAR
30. ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ
31. ΒΙΒΕΧΡΩΜ
32. ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε.
33. ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΗΝ ΑΘΗΝΩΝ
34. EPSILON NET Α.Ε.
35. EPT

36. DIAGEO HELLAS
37. JANSSEN – CILAG
38. KONICA MINOLTA (Konica Minolta Επιχειρηματικές Λύσεις Ελλάς Α.Ε.)
39. MICROSOFT
40. ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ ΖΗΡΙΔΗ Α.Ε.
41. ΟΠΑΠ Α.Ε.
42. COSMOTE ΚΙΝΗΤΕΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΕΣ Α.Ε.
43. ΤΙΤΑΝ
44. ΤΟΥΤΟΤΑ ΕΛΛΑΣ ΑΒΕΕ
45. WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.
46. BNP PARIBAS
47. HELLENIC HOMEX
48. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
49. ΙΔΡΥΜΑ ΜΑΡΦΙΝ
50. CARREFOUR ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
51. GOODY'S
52. ΕΛ.ΠΕ
53. ΥΓΕΙΑ
54. ΕΜΠΟΡΙΚΗ BANK
55. FRIGOGLOSS
56. ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ
57. ALAPIS
58. HSBC
59. ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΪΑ Α.Ε.
60. ALPHA BANK
61. ΤΤ HELLENIC POSTBANK Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο
62. ΔΕΗ

4.2 Καλές Πρακτικές Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Περιλαμβάνονται οι παρακάτω επιχειρήσεις:

1. BMP
2. ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ
3. ΜΟΝΟΤΕΖ
4. ΣΗΜΑ
5. AXIMA SERVICES
6. JONSON DIVERSEY
7. LAMDA DEVELOPMENT
8. MANPOWER TEAM A.E.
9. ΑΤΤΙΚΙ ΠΙΤΤΑΣ
10. CENERGY EVENTS
11. LANNET
12. BROKINS 3
13. PISCINES IDEALS
14. EPSILON NET
15. PIPELIFE
16. ΕΙΚΟΝΟΤΡΟΠΙΕΣ
17. ΣΕΜΕΛΗ
18. SEALEVANT (HELLAS) Ltd, SHIPPING – TRANSPORT – LOGISTICS
19. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.
20. ΙΕΚ ΔΟΜΗ
21. CIP
22. CONNECTIVE COMMUNICATIONS
23. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ
24. SCA
25. ALPHA MENTOR
26. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΕΚΕ ΣΤΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η μέχρι σήμερα διεθνής εμπειρία και πρακτική, έχει δείξει, ότι δράσεις με στόχο **την περιβαλλοντική προστασία** αναδεικνύονται σύμμαχοι της απασχόλησης αφού δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας. Ταυτόχρονα προωθούν λύσεις που βελτιώνουν την παραγωγική διαδικασία των μεταποιητικών επιχειρήσεων και συνεισφέρουν σημαντικά στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Επίσης, παρεμβάσεις σε **τομείς επιχειρηματικότητας** όπως η **ανακύκλωση**, συνεισφέρουν σημαντικά, τόσο στη μείωση του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων, όσο και στη δημιουργία νέων επιχειρηματικών μονάδων που δημιουργούν νέες **πράσινες θέσεις εργασίας** χωρίς όμως να περιορίζουν θέσεις σε άλλους τομείς.

Μορφές και όψεις της σύγχρονης επιχειρηματικότητας, οι οποίες αναφέρονται ως δράσεις πράσινης επιχειρηματικότητας (όπως χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, ανακύκλωση κ.λ.π.), αποτελούν κατ' εξοχήν καλές πρακτικές ΕΚΕ.

Επιπλέον, συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος, στην εξοικονόμηση ενέργειας αλλά και στην αξιοποίηση συγκριτικών φυσικών πλεονεκτημάτων της χώρας καθώς και στην ενίσχυση του περιφερειακού της ρόλου, όπως για παράδειγμα αποτελεί η εφαρμογή πρακτικών ΕΚΕ στον κλάδο των θαλάσσιων καλλιεργειών. Παρόμοιες πρακτικές, μπορούν να εφαρμοσθούν σε όλους τους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας.

5.1 Προτάσεις ΕΚΕ σε διάφορους κλάδους επιχειρηματικής δραστηριότητας

Ενδεικτικά ακολουθούν επεξεργασμένες προτάσεις **καλών πρακτικών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης με στόχο τη δημιουργία υγιούς περιβάλλοντος**, ανά κλάδο επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι προτάσεις αυτές περιλαμβάνουν :

- ✓ ορθολογική και αποτελεσματική χρήση των φυσικών πόρων,
- ✓ εφαρμογή συστημάτων ανακύκλωσης,
- ✓ καθιέρωση προγραμμάτων πρόληψης ρύπανσης.

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΟΝΣΕΡΒΑΣ ΦΡΟΥΤΩΝ – ΧΥΜΟΥ (ΚΑΔ15 - Βιομηχανία Τροφίμων – Ποτών)

- **Διάθεση φλύδας - κουκουτσιών, κατόπιν επεξεργασίας, για οργανικά λιπάσματα**
- **Βιομηχανικό νερό, για επεξεργασία και δευτερογενή χρήση**

2. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΞΗΡΩΝ ΚΑΡΠΩΝ (ΚΑΔ 15 - Βιομηχανία Τροφίμων – Ποτών)

- **Διάθεση περικαρπίου – κουκουτσιών, κατόπιν επεξεργασίας, για οργανικά λιπάσματα και καύσιμη ύλη**
- **Βιομηχανικό νερό, για επεξεργασία και δευτερογενή χρήση**

3. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΨΑΡΙΚΩΝ (ΚΑΔ 15 - Βιομηχανία Τροφίμων – Ποτών)

- **Διάθεση υπολειμμάτων ψαριών, για οργανικά λιπάσματα**
- **Βιομηχανικό νερό, για επεξεργασία και δευτερογενή χρήση**

4. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΑΡΤΙΟΥ – ΞΥΛΟΥ (ΚΑΔ 20 - Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου & ΚΑΔ 21 - Παραγωγή χαρτοπολλτού, χαρτιού και προϊόντων από χαρτί)

- **Ανακύκλωση παραπροϊόντων και υποπροϊόντων - κατασκευή μορισανίδων - πρεσσαριστά- χαρτοκιβώτια - χαρτοπαλέτες - θήκες αυγών - παραγωγή κυτταρινόμαζας**

- **Βιομηχανικό νερό, για επεξεργασία και δευτερογενή χρήση**
5. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΜΠΑΤΑΡΙΩΝ (ΚΑΔ 37 - Ανακύκλωση μεταλλικών απορριμμάτων και υπολειμμάτων)
- **Ανακύκλωση Ηλεκτροδίων, π.χ. Στοιχεία μπαταριών μολύβδου**
 - **Βιομηχανικό νερό – εξουδετέρωση – σταθμός περισυλλογής βιομηχανικών αποβλήτων**
6. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ), (ΚΑΔ 37.2 - Ανακύκλωση μη μεταλλικών απορριμμάτων και υπολειμμάτων)
- **Σακούλες απορριμμάτων**
7. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΙΑΛΙΟΥ – ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ – ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΔΟΧΕΙΩΝ (ΚΑΔ 37 - Ανακύκλωση μεταλλικών απορριμμάτων και υπολειμμάτων & ΚΑΔ 26 - Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά)
- **Ανακύκλωση, νέα παραγωγή προϊόντων, μη ανθρώπινης καταναλωτικής χρήσης**
8. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΩΝ, ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΩΝ (ΚΑΔ 23 - Παραγωγή οπτάνθρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων)
- **Ανάκτηση καύσιμων αερίων**
 - **Διάθεση παραπροϊόντων , π.χ. θειάφι**
 - **Παραγωγή γαλακτωμάτων ορυκτελαίων**
 - **Εμποτισμός ξύλων**
9. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ (Ανακύκλωση παλαιών αυτοκινήτων), (ΚΑΔ 37 - Ανακύκλωση μεταλλικών απορριμμάτων και υπολειμμάτων & ΚΑΔ 27 - Χύτευση σιδήρου }
- **Ανακύκλωση μετάλλων**
 - **Διαλογή**
 - **Χύτευση**

- **Ανάκτηση πλαστικών μερών**

10. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΚΑΔ 40 - Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος)

- **Επεξεργασία τέφρας – βιομηχανία τσιμέντων**
- **Επεξεργασία λιγνίτη – ελεγχόμενη καύση (χρήση φίλτρων)**
- **Αποκατάσταση τοπίου - έλεγχος υδροφόρου ορίζοντα**

11. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΛΩΔΙΩΝ (Παλαιά καλώδια) (ΚΑΔ 37.1 - Ανακύκλωση μεταλλικών απορριμμάτων και υπολειμμάτων)

- **Ανάκτηση χαλκού**
- **Ανάκτηση πλαστικού**
- **Ανακύκλωση**

12. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΚΟΥΠΙΔΙΩΝ – ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ – ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ (ΚΑΔ 15,16 - Επεξεργασία απορριμμάτων τροφίμων & ΚΑΔ 90 - Διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων)

- **Διαλογή – ανάκτηση – λιπασματοποίηση – εκλεκτική αποτέφρωση (μόνο νοσοκομειακών αποβλήτων, σε κλειστούς κλιβάνους)**
- **Παραγωγή βιοαερίου – εξουδετέρωση υγρών λυμάτων**

13. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΟΙΚΙΑΚΟΥ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ (ΚΑΔ 37 - Ανακύκλωση & ΚΑΔ 27.5 - Χύτευση σιδήρου)

- **Διαλογή**
- **Συμπύεση**
- **Χύτευση**
- **Ανάκτηση Μετάλλων**

14. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΥΜΒΑΤΙΚΩΝ & ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ (ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ) ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ (ΚΑΔ 24.15 - Παραγωγή λιπασμάτων)

- **Ανάκτηση παραπροϊόντων**
- **Ανακύκλωση**
- **Επεξεργασία νερού**
- **Σύνθετα λιπάσματα (βιοδιασπώμενα)**

15.ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΡΕΑΤΟΣ – ΣΦΑΓΕΙΑ – ΑΛΑΝΤΟΠΟΙΪΑ κλπ. (ΚΑΔ
15.1 - Παραγωγή , επεξεργασία και συντήρηση κρέατος)

- **Ανακύκλωση νερού – υποπροϊόντα – παραπροϊόντα – ζωοτροφές**

16.ΛΑΤΟΜΕΙΑ

- **Αποκατάσταση τοπίου περιοχής**

17. ΔΙΑΛΥΤΗΡΙΑ ΠΛΟΙΩΝ (ΚΑΔ 37 - Ανακύκλωση μεταλλικών
απορριμμάτων & υπολειμμάτων & 27.5 - Χύτευση σιδήρου)

- **Χυτήριο**
- **Ανακύκλωση**

5.2 Προτάσεις ΕΚΕ για το Ανθρώπινο Δυναμικό

Ακολουθούν ενδεικτικά παραδείγματα Καλών Πρακτικών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης σε επιλεγμένους κλάδους για την εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού:

1. ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ:
 - **Τεχνολογίες φυσικού αερίου**
 - **Τεχνολογίες βιοαερίου**
 - **Θερμοπηγές**
 - **Αιολική ενέργεια (ανεμογεννήτριες)**
 - **Ηλιακά θερμοστοιχεία**
 - **Υδάτινη ενέργεια**
 - **Παραγωγή καυσίμων από κουκούτσια**
 - **Παραγωγή καυσίμων από περικόρπια**
 - **Πυρηνική ενέργεια (θερμοηλεκτρικοί σταθμοί)**
 - **Ενεργειακά συστήματα θαλάσσιας παλίρροιας**
 - **Παραγωγή πόσιμου νερού από τη θάλασσα, με αντίστροφη ώσμωση**
 - **Παραγωγή πόσιμου νερού από τη θάλασσα, με ηλιακή απόσταξη**

2. ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ (ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ), ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ:
 - **Βιολογικές καλλιέργειες – βότανα – αρωματικά – θεραπευτικά φυτά**
 - **Παραγωγή όψιμων – πρώιμων προϊόντων θερμοκηπίου**
 - **Καλλιέργεια δυναμικών αγροτικών προϊόντων (σπαράγγι, βατόμουρο, ακτινίδιο κλπ.)**
 - **Κρασιά, γάλα, προϊόντα γάλακτος**

3. ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΒΙΟΚΑΥΣΙΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ:
 - **Καλλιέργεια ελαιοκράμβης – καλλιέργεια ενεργειακών φυτών – παραγωγή αιθανόλης – μεθανόλης**

4. ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ:
- Παραγωγή βαμβακόπιτας. Αξιοποίηση υπολειμμάτων αγροτικής εκμετάλλευσης και γεωργικής βιομηχανίας (παραγωγή σπορέλαιων, ζωοτροφών από υπολείμματα ελαιουργίας – αξιοποίηση σπόρων σταφυλιών)
5. ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΦΡΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ:
- Παραγωγή φρουτοχυμών εμπλουτισμένων με βιταμίνες και ιχνοστοιχεία
6. ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΖΩΪΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ:
- Βιολογική εκτροφή ζώων για παραγωγή και διάθεση ζώων μικρόσωμων με μυϊκή μάζα και λίγο λίπος
7. ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ¹ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ:
- Οστρακοτροφεία
 - Ιχθυοκαλλιέργειες
 - Ιχθυογεννητικοί σταθμοί
 - Γαριδοτροφεία
 - Αστακοτροφεία
 - Παραγωγή λιπαρών Ω3 – Ω6
 - Δημιουργία θαλάσσιου οικοσυστήματος φυκιών (θαλάσσιοι αγροί), για καλλιέργεια π.χ. σπιρουλίνας, άλγης, Ποσειδωνίας, (Ενδεχόμενες πηγές: Δ/ση Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας)
 - Πράσινη Ανάπτυξη σε θαλάσσιους αγρούς, π.χ. καλλιέργεια κοραλλιών (περιβάλλον για ειδικές ποικιλίες ψαριών)

¹ ΕΛΛΑΣ : 165.000.000 τετρ. χλμ. θάλασσα, 3.200 νησιά, κυρίως ερημονησίδες, κατάλληλες ιδιαίτερα για τον κλάδο της Πράσινης Αειφόρου Ανάπτυξης λόγω καθαρών και κρύων νερών

- **Πρόσληψη ανόργανων ορυκτών από τη θάλασσα, όπως αλάτι, κάλιο, πυρίτιο, μαγνήσιο, θαλάσσια ορυκτά (χαλαζίας – πυρίτιο)**

5.3 Λοιπές προτάσεις ΕΚΕ

1. Δημιουργία νέων Εργασιακών και Κοινωνικών Προτύπων

- Ασφαλές / υγιεινό περιβάλλον εργασίας – καλές συνθήκες εργασίας / Προστασία μονογονεϊκών οικογενειών – Παροχή κινήτρων απόδοσης
- Επιβράβευση καινοτομιών – επινοήσεων
- Κοινωνικές εκδηλώσεις
- Εκθέσεις δραστηριοτήτων βιομηχανίας σε καινοτομικές δράσεις, επινοήσεις, εφαρμοσμένη έρευνα
- Προβολή νέων προοπτικών – Στόχων

2. Περιβαλλοντικές δράσεις εξοικονόμησης νερού – Τοπικά μικρά φράγματα – Υδατοδεξαμενές σε χείμαρρους (νησιά) – Φυτά ξηρού περιβάλλοντος

3. Διάθεση στο κοινό, τυποποιημένων τροφίμων, πριν από την λήξη τους (πτωχούς , ανέργους , πολύτεκνους κλπ.)

6. ΜΕΛΕΤΕΣ / ΕΡΕΥΝΕΣ

1. [ΙΣΟΡΡΟΠΩΝΤΑΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ: Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ](#) [ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ALBA – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΥ (ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΟΣ: ΛΟΪΖΟΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ): ΕΝΝΟΙΑ ΕΚΕ, ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ, (ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ 2, 3, 4 ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ)
2. [CSR ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ: ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ, \(CSR 2009\)](#)
3. [ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ](#) (ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ/ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»)
4. « Η [ΟΔΗΓΙΑ 2004/35/ΕΚ](#) ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ. ΠΕΔΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ»
5. [ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΔΙΚΤΥΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ](#) 18^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ», (ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΣΤΟ LINK: <http://www.pandoiko.gr/CongressSuggestion18/>)
6. [ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ](#)
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ (ΕΚΕ) ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ. ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΕΝΑΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΗΣ ΕΚΕ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ (ΕΕ) - (ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ). ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΣΤΟΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟ: http://europa.eu/legislation_summaries/external_trade/c00019_el.htm

7. ΛΟΓΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΚΕ
(6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ,
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟ: <http://bizwriter.gr/>)

8. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
(ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ - ΕΡΕΥΝΑ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ
ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 2007 ΚΑΙ ΕΙΧΕ ΩΣ
ΒΑΣΙΚΟ ΣΤΟΧΟ ΝΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΕΙ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΜΕ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ
ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΝ
ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ, ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΩΝ
ΑΝΑΦΟΡΩΝ CSR ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΟΥΝ (ΣΥΧΝΑ ΑΠΟΚΑΛΟΥΜΕΝΕΣ
ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ), ΔΙΑΘΕΣΙΜΗ ΣΤΟ: [QUALITY
NET – ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩΝ
ΠΟΛΙΤΩΝ](#))

7. ΠΗΓΕΣ

1. [ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ για την ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ](#)

- [Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη - Καλές Πρακτικές](#)
- [Κατάλογος Καλών Πρακτικών + Δράσεων](#)
- [Καλές Πρακτικές Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων](#)
- [Κατάλογος 50+ Καλών Πρακτικών](#)
- Συνέδριο / Conference. ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ, ΑΞΙΕΣ & ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 07

2. Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ, ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

- ΙΟΥΝΙΟΥ 2008
- ΙΟΥΝΙΟΥ 2007
- ΙΟΥΛΙΟΥ 2006
- Διάφορα Ειδικά ένθετα για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη των Business & Society, Executive.
- ΜΑΡΤΙΟΣ 2009: [Η Πράσινη Επιχειρηματικότητα, εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης](#) (Αν. Ζαγοριανός, Ε. Τσιμπλοστεφανάκης)
- Οικονομική κρίση, ΕΚΕ και Πράσινη Επιχειρηματικότητα (Αρ. Μπελλές)

3. [ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΜΜΕ / Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.](#): « Η Κατάσταση και οι προοπτικές των ΜΜΕ στην Ελλάδα », [Ετήσια Έκθεση 2008](#) – Μέρος Β΄.